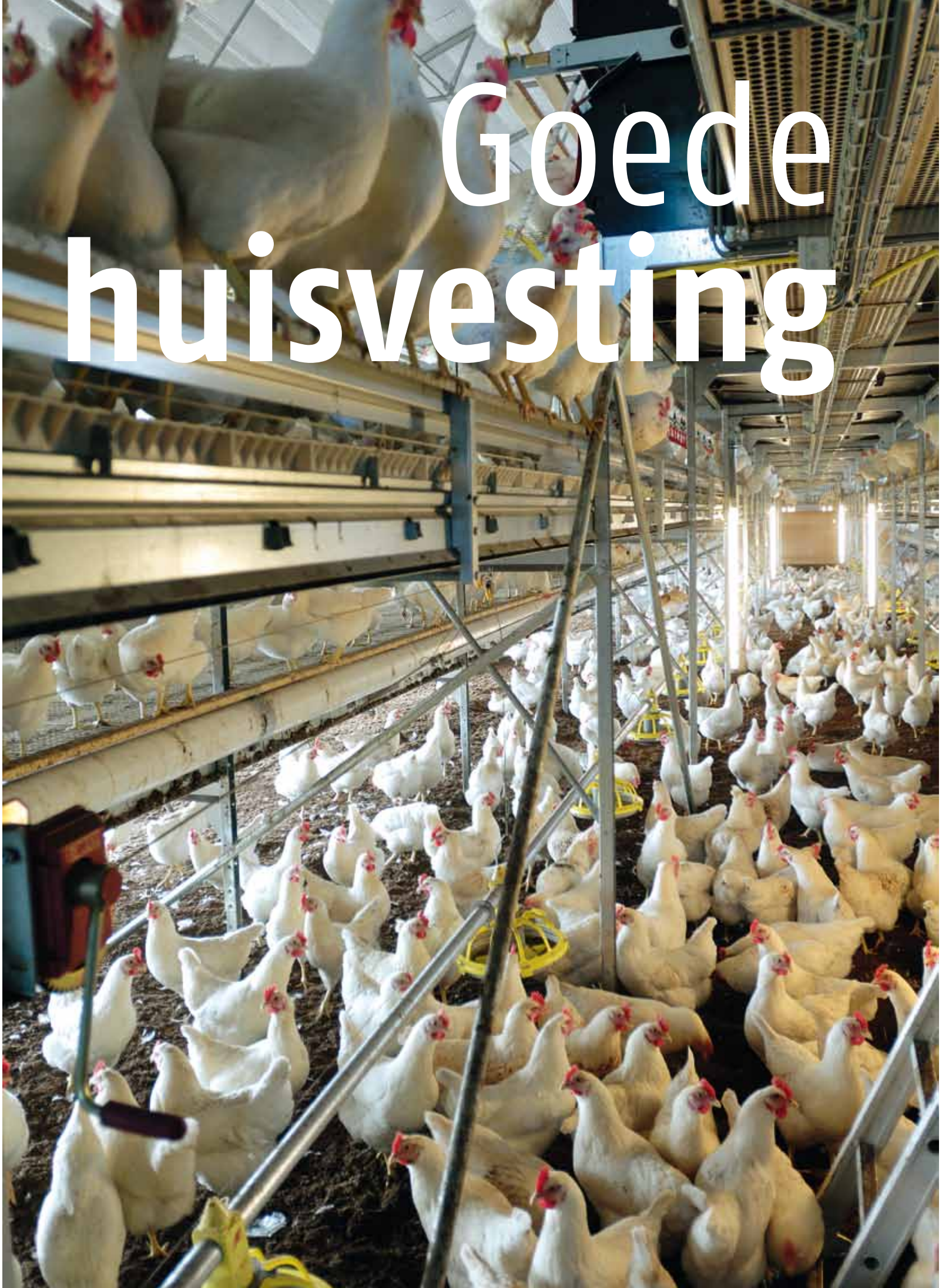

Goede huisvesting

De meeste biologische pluimveestallen zijn gebouwd volgens een vast principe. Toch zijn er pluimveehouders die, als ze nieuwbouw plegen, het anders aanpakken. Ervaring leert dat de huisvesting voor de opfok altijd moet aansluiten bij het vervolg, de legronde.

Iedere ronde is anders

Toen Elly en Willem Remijnse begonnen met biologische opfok waren er geen voorbeelden: biologische legpluimveehouders kochten veelal gangbaar opgefokte jonge hennen. Deze dieren waren niet gewend aan het biologisch huisvestingssysteem, de overgang is dan erg groot. Dit leidde regelmatig tot problemen en slechte resultaten tijdens de legronde.

In 2004 is eerst de stal voor vleeskuikens omgebouwd tot 'biologische' opfokstal. In deze stal worden 13.000 kuikens grootgebracht, vijf jaren later is de nieuwbouwstal erbij gekomen met 30.000 biologische opfokplaatsen.

Volgens Elly hebben grote koppels opfokhennen eerder voordelen dan nadelen, in hun stal hebben de dieren namelijk veel bewegingsruimte. In kleine stallen of eenheden zijn de dieren meer opgesloten en dat kan na schrikreacties tot ongelukken leiden. Zelf kregen ze onlangs de schrik van hun leven toen een havik de kleine stal was binnengedrongen. Een derde van de dieren is toen door dooddrukken en verstikking omgekomen. Hoe meer uitwijkruimte de dieren ter beschikking hebben, hoe minder kans op dit soort calamiteiten.

Jong geleerd oud gedaan

Bij aanvang van de biologische opfok waren er nog geen regels of normen voor de opfok. Het was dan ook een zoektocht hoe de inrichting van de stal kan aansluiten bij het dier en uiteindelijk de bestemming van de dieren. "Want," benadrukt Willem, "onze klanten bepalen mede hoe wij met de opfokhennen

omgaan. De sleutel bij de inrichting van de stal is 'flexibiliteit'. We moeten met de koppel meegroeien en flexibel kunnen aanpassen. Dat geldt voor de hoogte van de beun, de voergoot en drinkbakjes. De hoogte groeit mee met de dieren. Door het zogenaamde 'nivo varia'-systeem kan de hoogte van de beun worden aangepast. Hierdoor leren de dieren op

Nivo varia

Het Nivo varia systeem bestaat uit oplierbare roosterplateaus. Op deze manier zijn de voer- en watersystemen om en om gehangen. Bij de start zijn de lierplateaus op vloerhoogte. Gelijk met de groei van de opfokhennen worden de plateaus inclusief voer- en watersysteem omhoog gelierd. De dieren leren snel te springen en vliegen naar verschillende niveaus. Hiermee worden de dieren getraind en voorbereid op hun toekomstige biologische legstal.

Kennisuitwisseling

Na de eerste verbouwing heeft Willem Remijnse mede het initiatief genomen voor de start van de huidige opfokstudieclub. Er is gekozen voor begeleiding vanuit een onafhankelijke organisatie, in dit geval het Louis Bolk Instituut. De studiegroepleden bepalen de agenda en afgelopen jaren functioneerde de studiegroep onder het bedrijfsnetwerk biologische pluimveehouderij. In deze opbouwfase van biologische opfok was het nuttig om kennis en vooral ook ervaringen te delen. Hiermee wordt de kwaliteit van de biologische leggen verbeterd, zowel qua gezondheid, als qua bevederings- en eiproduktie.

verschillende niveaus te bewegen". "Het leren staat bij ons centraal," vult Elly aan, "dat maakt dit werk ook zo boeiend. Geen enkele koppel is hetzelfde en elke opfokronde verloopt weer anders."

Uitgebreide speeltuin

In de nieuwe opfokstal zijn de basiszaken geregeld. Dat betekent: goed klimaat en ventilatie vanaf dag één, lichtdoorlatende platen verdeeld over het dak (dus niet alleen in de nok) en verder flexibele niveaus en inrichting. De kunst tijdens de opfok is de dieren actief te houden, ook dit vanaf dag één. De eendags-kuikens beginnen op papier en gaan mede door het geluid al snel krabben. Zodra de dieren van het papier komen, hebben ze afleiding nodig. Voorop staat dat ze altijd water en voer ter beschikking hebben, maar ze leren bij ons ook scharrelen door de stal en wintergartens omdat we strooisel, strooigraan en meerdere soorten ruwvoer aanbieden. "Steeds voegen we weer iets toe om de dieren bezig te houden, tot in de uitloop aan toe. Daar hebben we wilgen aangeplant waarlangs de jonge dieren steeds verder de buitenwereld gaan verkennen. Bij ons leren de dieren gebruik te maken van de buitenuitloop. En dat horen we vaak terug van onze afnemers. Door de overgang niet te groot te maken tussen opfokstal en legstal zijn de dieren snel aangepast aan hun nieuwe situatie. Een dier dat past in zijn omgeving heeft minder stress en geeft uiteindelijk meer eieren".

Zorgtijd

Waar Willem meer zorgt voor de techniek en vooral het klimaat in de stal, is Elly's aandacht meer op de dieren gericht. "Omdat we beiden veel in de stal tussen de dieren komen signaleren we snel als er iets mis is. Extra ogen en tijd nemen voor waarnemingen (kijken, luisteren en ruiken) zijn nodig om een koppel kuikens goed te begeleiden. En dat wordt nogal eens onderschat". Hoewel Elly en Willem met veel plezier tijd steken in de opfok en begeleiding van de koppels, willen ze graag een redelijke vergoeding voor de afgeleverde hennen. Het steekt hen wel eens dat legpluimveehouders hun keuze uitsluitend laten bepalen door de prijs. "Voor een goed resultaat moeten we de hele keten met elkaar verbinden, `we maken het eitje samen`,", besluit Elly haar betoog.

Unieke stallen op basis van ideeën van ervaren pluimveehouders

Chris en Marjanne Borren begonnen in 1999 met 6.000 biologische leghennen in een omgebouwde voormalige batterijstal. Op basis van de ervaring die ze opdeden met het gedrag van de kippen gecombineerd met hoe zij zelf in de maatschappij stonden, kregen ze steeds meer idee hoe de ideale stal eruit zou zien. Chris deed mee aan het project 'Houden van Hennen' waarin deskundigen uit allerlei sectoren nieuwe houderijsystemen bedachten: pluimveehouders, dierenbescherming, maatschappelijke organisaties en wetenschappers. Eén van die systemen sloot heel goed aan bij de ideeën van Chris en Marjanne. Met wat aanpassingen aan dat ontwerp hebben zij twee nieuwe stallen gebouwd: één voor leghennen en één voor de opfok. Zo konden ze hun eigen hennen opfokken.

Opvallend aan de stallen is dat het boogstallen zijn en dat de zijwanden voor een groot deel uit lichtdoorlatende materialen bestaan. Chris licht toe: "Het ronde dak zorgt ervoor dat je altijd luchtstroming hebt. Zo is de ventilatie in de legstal helemaal natuurlijk en zonder open nok. Daglicht is goed voor de gezondheid, maakt de hennen actiever en zorgt tegelijk voor rust." De hennen kunnen volop actief zijn in de scharrelruimte. Een aanzienlijk deel van het dagelijks rantsoen (sommige koppels 35%) wordt door een automatisch systeem in het strooisel gestrooid. Van de 1800 cm² die per dier beschikbaar is, is 1200 cm² scharrelruimte. In een gemiddelde biologische stal is dat 600 cm².

In zo'n bijzonder systeem hoort ook een bijzondere kip: "een actieve, zelfredzame kip, maar die hebben we nog niet gevonden". Ook in de opfokstal is volop daglicht. Sterker nog, er kan niet worden verduisterd, dus de dieren groeien op met natuurlijke daglengte. "We zijn minder tegen IB gaan vaccineren. Er komen zoveel veldvirussen voorbij, dat die als een soort enting fungeren en het immuunsysteem activeren". Per jaar worden er drie rondes opgefokt: twee voor henzelf en één gaat via een broederij weg. De jonge hennen van De Lankerenhof zijn gewend aan veel daglicht, scharrelruimte en veel strooigraan. "Het zijn wel actieve dieren en daar moet je mee kunnen omgaan."

Het dak is goed geïsoleerd. Weliswaar zijn de zijwanden vrij open, maar "de meeste warmte verlies je via het dak en 's zomers zorgt de isolatie dat het in de stal niet warmer wordt dan buiten in de schaduw".

Dat de hennen het naar hun zin hebben op de Lankerenhof, merkt Chris aan hun gedrag: "Volop scharrelen, rust in het systeem, geen problemen onderling, geen bange kippen, geen verenpikken in de opfok".

De uitdagingen voor de toekomst vinden Chris en Marianne in het voer (laten) verbouwen, een geschikt pluimveeras en eigen afzet van de eieren. Een deel van de eieren wordt als 'bleieren' verkocht aan de horeca, de rest wordt regulier afgezet.

Meer hierover zie:

www.bleieren.nl en over het bedrijf www.lankerenhof.nl